

5. SWOT ANALÝZA ZA ÚZEMIE UMR LIPTOV

Vychádza zo spracovanej analytickej časti v Programe hospodárskeho a sociálneho rozvoja Žilinského samosprávneho kraja 2021+ za subregión Liptov¹ a je doplnená o ďalšie kľúčové zistenia pri spracovaní tohto strategického dokumentu pre UMR Liptov 2030.

SILNÉ STRÁNKY	SLABÉ STRÁNKY
Tematická oblasť: Vzdelávanie, ekonomika a inovácie	
• prítomnosť troch vysokoškolských pracovísk, • Centrum celoživotného vzdelávania na Katolíckej univerzite v Ružomberku, • skúsenosti s duálnym vzdelávaním v meste Liptovský Mikuláš. • Silné zastúpenie inovatívnych technológií v papierenskom priemysle na území Ružomberka	• pretrvávajúci „odliv mozgov“ (chýbajúca adekvátna práca, životné prostredie, nedostupné bývanie – vysoké ceny nehnuteľností), • nízka miera zapojenia mladých do riešenia vecí verejných a ich formálneho stretávania sa, • nedostatok kvalifikovaného personálu na stredných školách a kvalifikovaných učiteľov prírodovedných predmetov a anglického jazyka na základných školách, • absencia spoločného metodicko-vzdelávacieho pracoviska pre učiteľov, • nízka miera zapojenia potenciálu vedecko-výskumných a akademických pracovísk do riešenia vecí verejných, • chýbajúce „učňovské školstvo“, • slabý kontakt základného školstva so stredným školstvom, • nízka miera internacionalizácie podnikania na Liptove, • chýbajúce zázemie pre systémové riešenie inovácií a podpory podnikania.
Tematická oblasť: Životné prostredie	
• vysoká ekologická hodnota krajiny – 70% územia regiónu Liptov tvoria veľkoplošné chránené územia s vysokým stupňom biodiverzity, • prírodná atraktivnosť – 4 národné parky, Demänovský kras, • geotermálna energia – využívaná len v cestovnom ruchu, • vodná nádrž Liptovská Mara – využívaná v cestovnom ruchu, • UNESCO chránená krajinná štruktúra Vlkolínec, • vysoká miera triedenia odpadov.	• chýbajúca prioritizácia zelených riešení v území, • neudržateľnosť územného rozvoja, • masovosť cestovného ruchu v konflikte s ekologickou a rekreačnou únosnosťou, • pretrvávajúca zhoršená kvalita ovzdušia, • prítomnosť priemyselných zdrojov znečistenia • environmentálne záťaž súbviace s dobudovaním diaľnice D1, • prehustená doprava, • chýbajúca adaptačná stratégia na dopady zmeny klímy, • neodkanalizované obce v okolí Liptovskej Mary. • chýba územnoplánovací dokument udržateľného využitia Liptovskej Mary.
Tematická oblasť: Infraštruktúra	

¹ https://www.hrajzakraj.sk/wp-content/uploads/2021/11/PHRSR-ZSK-2021_AC.pdf

- región Liptov je súčasťou cestnej a železničnej siete Z TEN–T, čo podmieňuje jeho potenciálne kvalitnú dopravnú dostupnosť v európskom až regionálnom kontexte, - s ohľadom na rozsiahle vidiecke osídlenie kultúrnej krajiny Liptova a lokalizácie centier a zariadení cestovného ruchu je na území regiónu rozvinutá sieť ciest II. a III. triedy zabezpečujúcich primeranú dopravnú dostupnosť osídlenia, - vysoká miera napojenia domácností na verejné siete – vodovody a kanalizácie, - dostatočná kapacita distribučnej energetickej siete, - zabezpečená plynofikácia regiónu, existencia hlavných trás plynovodov, - moderné centrálné zásobovanie teplom v Ružomberku.	- európska ťažká nákladná automobilová doprava vedená po ceste I/59 AGR E 77 pretína chránené územia Natura 2000 v úseku národných parkov Nízke Tatry a Veľká Fatra, čím znehodnocuje ekologické parametre cenného prírodného prostredia, - nedobudovaná cyklistická infraštruktúra využiteľná v sektore cestovného ruchu, - investičný dlh spočívajúci v neuspokojivom stave technickom stavu a v niektorých úsekoch i nedostatočných kapacitných možnostiach ciest I. a II. triedy, zabezpečujúcich rozhodujúce výkony regionálnej dopravnej obsluhy územia, čo sa premieta do bezpečnosti a plynulosti cestnej premávky, - dopravná obsluha obce Demänovská Dolina ako medzinárodného strediska cestovného ruchu Jasná je v kritickom stave a nespĺňa ekologické parametre, - chýba spoločný dokument udržateľnej mobility po regióne Liptov, - odďaľovanie riešenia prekládky železničnej trate a železničnej stanice v Liptovskom Mikuláši na rok 2029, - nízka miera využívania OZE, - málo projektov samospráv na znižovanie energetickej náročnosti budov.
Tematická oblasť: Sociálna stabilita	
- dostupnosť zdravotnej starostlivosti v Nemocnici s poliklinikou v Liptovskom Mikuláši a vo Vojenskej nemocnici v Ružomberku, - pestrá škála sociálnych služieb v regióne Liptov, ktorá sa v okrese Liptovský Mikuláš a v okrese Ružomberok vzájomne dopĺňa.	- bezpečnosť cestnej premávky, - individuálne a izolované riešenia pre marginalizované skupiny v obidvoch mestách, - v meste Ružomberok – chýbajúce sociálne nájomné bývanie a domov sociálnych služieb pre seniorov, - chýbajúce mestské nájomné bývanie, - nedostatočná systémová a koncepcná pripravenosť na riešenie mimoriadnych a krízových situácií v regióne.
Tematická oblasť: Identita a sebestačnosť	
- uznanie pre významné historické udalosti – pôsobenie generácie Štúrovcov v Liptovskom Mikuláši, Andreja Hlinku v Ružomberku, - najvyšší počet národných kultúrnych pamiatok v Žilinskom kraji, - Vlkolíneček – UNESCO lokalita s 30-ročnou históriou zápisu na zoznam, - rozvinutá kultúrna infraštruktúra – 2 regionálne významné galérie a 2 významné múzeá, - vysoká rozpoznateľnosť značky Liptov ako turistickej destinácie, - športové úspechy a športové osobnosti v medzinárodnom meradle, - najviac značených turistických trás v Žilinskom kraji, - etablované verejno-súkromné partnerstvá.	- nedostatočné kapacity pre rozvoj a funkčný systém spolupráce verejnej správy, samosprávy, podnikateľského a mimovládneho sektora, - zanedbaná a nesystémová údržba národných kultúrnych pamiatok a ich využitia, - zanedbaná a nesystémová údržba a budovanie športovísk, - slabé využitie priemyselného dedičstva a priemyselnej histórie v regióne, - vysoká odvetvová závislosť od cestovného ruchu najmä v okrese Liptovský Mikuláš a slabá odvetvová diverzifikácia, - nízka miera medzirezortnej spolupráce a riešenia integrovaných projektov a územných intervencií, - chýbajúce integrované dáta o rozvoji a ich vyhodnocovanie.

PRÍLEŽITOSTI	OHROZENIA
Tematická oblasť: Vzdelávanie, ekonomika a inovácie	
• systémový prístup k využitiu aplikovaného výskumu, • podpora malých a stredných podnikov v zavádzaní ekologických inovácií, • prepojenie trhu práce a systému vzdelávania vrátane celoživotného vzdelávania • vybudovanie národného centra a interdisciplinárneho pracoviska „Centrum pre diagnostiku a liečbu infekčných ochorení (CEDLIO).	• nízka inovačná schopnosť územia vrátane rozhodujúcich sektorov, • nízky podiel malých a stredných podnikov.
Tematická oblasť: Životné prostredie	
• reforma národných parkov na Slovensku, • jednotná stratégia pre horský supraregión Tatry, • koordinácia subjektov podieľajúcich sa na zabezpečovaní kvality životného prostredia v regióne Liptov.	• dopad klimatických zmien na cestovný ruch a životné prostredie, • negatívne vplyvy priemyselných zdrojov znečistenia
Tematická oblasť: Infraštruktúra	
• ukončené pozemkové úpravy, • sfunkčnenie Integrovaného dopravného systému (IDS) Žilinského kraja s ohľadom na jeho ekologizáciu a udržateľnosť, • dostavba diaľnice D1 a modernizácia hlavnej železničnej trate zlepši dopravnú obsluhu regiónu a bezpečnosť premávky.	• Majetkovo-právne vysporiadanie pozemkov, • chýbajúce a neuskutočnené projekty Integrovaného dopravného systému (IDS) v Žilinskom kraji súvisiace najmä s modernizáciou hlavnej železničnej trate v úseku Žilina – Vrútky – Liptovský Mikuláš – Poprad, • odďaľovanie realizácie výstavby diaľnice D1 v úseku Turany – Hubová s kritickým dopadom prevádzky automobilovej dopravy na životné prostredie.
Tematická oblasť: Sociálna stabilita	
• ciele migrácia, • podpora všetkých foriem bývania z národnej úrovne, • strategický prístup k integrácii mladých a seniorov.	• nepriaznivý demografický vývoj, • šírenie patologických javov z dôvodu sociálnej izolácie počas pandémie spôsobenej Covid-19.
Tematická oblasť: Identita a sebestačnosť	
• sieť funkčných a spolupracujúcich organizácií, • zvýšená internacionalizácia a participácia na medzinárodných projektoch, • aplikácia medzinárodných a cezhraničných dohovorov do praxe, • systém starostlivosti o pamiatkový fond SR z národnej úrovne.	• nízka absorpčná schopnosť čerpania dotácií a grantov v regióne Liptov, • korupčné prostredie, • politické cykly ovplyvňujúce stabilitu riadenia a systematickosť realizácie odvetvových a rozvojových politík, • nekonceptné rozhodovanie o investíciách v území, • časté zmeny legislatívy, • neadresná finančná politika štátu s previazaním na výkonnosť území, • tlak developerov rekreačných nehnuteľností, • chýbajúca národná podpora budovania rozvojových kapacít „zdola“.

